

Перший урок 2015\2016 навчального року

Тема уроку. У світі немає кращої країни, ніж Україна

Мета уроку. Розкрити зміст понять «держава», «громадянин», «права», «обов'язки», «закон»; розширити й поглибити поняття «Я – громадянин України»; формувати в учнів громадянські якості: знання законів і мотивацію до їх виконання, знання своїх громадянських прав і обов'язків; виробляти громадянські якості: патріотизм, людяність, розвивати в дітей прагнення бути свідомими громадянами України; виховувати етичну поведінку, почуття товариських стосунків, повагу до рідних, турботу про ближнього.

ПЕРЕБІГ УРОКУ

I. Вступне слово вчителя

На дошці висить карта України

– Погляньмо на карту світу. Тут є багато різних країн. Кожна з них має свою територію, мову (а то й кілька), культуру, історію й традиції. Але кожна країна має також і свій день народження, день проголошення незалежності. Це державне свято.

– А коли наша Батьківщина святкує День Незалежності?

У цьому році нашій Україні виповнилося 24 років незалежного існування. Кожен народ любить свою Батьківщину, робить усе для процвітання своєї держави, її слави та свободи. А ми живемо в Україні, волелюбній, мирній державі, і теж усім серцем любимо нашу милу, дорогу країну, хочемо, щоб вона стала процвітаючою, сильною, завжди була вільною та незалежною, бо всі ми громадяни нашої Вітчизни, люблячі сини й дочки України.

II Основна частина уроку

Вправа «Мікрофон»

У I ст. н.е. римський державний діяч, філософ на публічному виступі сказав: «Люблять Батьківщину не за те, що вона велика, а за те, що вона – твоя». Подумайте і дайте відповідь, продовживши речення: «Для мене Україна – це ……»

Вправа «Дерево української незалежності»

В українській пісні Ніна Матвієнко співає: «З роду в рід кладе життя мости, без коріння саду не цвісти, без стремління човен не пливе, без коріння гине все живе». Гине без коріння дерево, без історії немає майбутнього і для держави. До того дня, коли була проголошена незалежність України, народ цієї землі міг гордитися своїм славним минулим, героїчними людьми, святою історією. Наше коріння міцне і в 1991 році ми починали не з початку, а почали будувати нову державу на землі наших прадідів-дідів.

Про нашу Україну

Ми дуже любим весь наш край,

І любим Україну,

Її лани, зелений гай,

В саду — рясну калину.

Там соловейко навесні
Співає між гілками,
Та й ми співаємо пісні —
Змагається він з нами!

– А чим може гордитися громадянин України сьогодні?

Підсумувавши відповіді учнів, учитель пропонує на кроні умовного дерева у вигляді плодів записати пам'ятні сторінки вже незалежної України.

Сторінка 1. Україна – суверенна, незалежна держава

Згідно з Конституцією (ст.1.), Україна проголошена суверенною й незалежною, демократичною, соціальною та правовою державою. Суверенітет України поширюється на всю її територію. Територія України в межах існуючого кордону є цілісною й недоторканою.

– А як Ви розумієте словосполучення «цілісна й недоторкана»?

Сторінка 2. Україна – демократична держава

Зі Статті 5 Конституції України: Україна є республікою. Носієм суверенітету і єдиним джерелом влади в Україні є народ. Народ здійснює владу безпосередньо й через органи державної влади та органи місцевого самоврядування. Право визначати й змінювати конституційний лад в Україні належить виключно народові й не може бути узурповане державою, її органами або посадовими особами. Сьогодні у світі більше країн, які обрали форму правління – республіканську. Як Ви думаєте, чому?

Уявіть, що Вас обрали до міжнародної комісії, де обговорюються ознаки демократичної держави, які найкраще представлені у кожній країні. Які б із демократичних ознак своєї держави Ви б назвали? Чому?

Прогнозовані відповіді:

- правління більшості;
- верховенство права;
- дотримання прав і свобод людини;
- поділ влади;
- політична та ідеологічна свобода;
- закон – єдиний для всіх та ін.

Сторінка 3. Українські державні символи

Державними символами України є Державний Прапор України

СЛАЙД 2

– Як ви думаєте, символом чого є жовтий і блакитний кольори? (*Золоте сонце в синьому космосі; безхмарне небо над жовтим кольором хлібного лану – символ мирної праці й достатку*)

Вірш «Наш прапор»

Небеса блакитні
Сяють з глибини,
А пшеничні й житні
Мерехтять лани.
Образ цей не зблідне,
Хоч минуть жнива.

Це знаймно рідне —
Злото й синява.
Прапор наш, як літо,
В сонці майорить —
По долині — жито,
По горі — блакить.

– Які ще державні символи нашої держави ви знаєте? (*Герб*)

СЛАЙД 3

Герб

Наш герб – тризуб.
Це воля, слава й сила.
Наш герб – тризуб.
Недоля нас косила.
Та ми зросли, ми є,
Ми завжди будем,
Добро і пісню несемо ми людям.

– Та гімн, який сьогодні слухали на лінійці СЛАЙД 4

Гімн (*Несміян Олексій*)

Слова палкі, мелодія врочиста...
Державний Гімн ми знаємо усі.
Для кожного села, містечка, міста –
Це клич один з мільйонів голосів.
Це наша клятва, заповідь священна.

Сторінка 4. Державна мова України

Державною мовою в Україні є українська мова. Держава забезпечує всебічний розвиток і функціонування української мови в усіх сферах суспільного життя на всій території України. В Україні гарантується вільний розвиток, використання і захист російської, інших мов національних меншин України. Держава сприяє вивченню мов міжнародного спілкування. Застосування мов в Україні гарантується Конституцією України та визначається законом.

Із слова починається мова,
Із мови починається людина,
Моя ласкава, мамина, єдина –
Щебече соловейко на весь світ.
Не посмій забути маминої мови
Нею квітне поле і гудуть діброви.

Можеш призабути запах рути-м'яти,
Але рідну мову мушиш пам'ятати.

- Як Ви розумієте вислів «пам'ятати рідну мову»?
- Чому це так важливо для людини?

Сторінка 5. Символи України

– Які символи України ви знаєте?

Майже в усіх народів є улюблені рослини-символи. У нас це верба, калина, барвінок. Про це говорить прислів'я: «Без верби й калини нема України».

СЛАЙД

Калина – символ кохання, краси, щастя. Калина – дерева українського роду. Ягоди її червоні, що символізує безсмертя українського духу.

Калиною уквітчують весільний коровай, оселю; нею лікуються.

Почувши слово «Україна», зразу ж уявляєш вербу над водою, тополю в полі... Образ верби – один з найулюбленіших у нашого народу. Слов'яни вважали цю рослину символом родинного вогнища. Окрім краси, верба дає багато користі. Вона, ніби позначка води на землі. Тому й копають криниці під вербою, бо на сухому місці це дерево ніколи не росте.

Сторінка 6. Україна – правова держава

В Україні визнається й діє принцип верховенства права. Конституція України – основний закон держави Україна. Ухвалений 28 червня 1996 року на 5-й сесії Верховної Ради України 2-го скликання. На пам'ять про прийняття Конституції в Україні щорічно святкується державне свято День Конституції України.

Конституція України має найвищу юридичну силу. Закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України й повинні відповідати їй.

Ще у 1924 р. у м. Женеві було прийнято Декларацію прав дитини. 1959 р. розроблена й втілена в життя нова Декларація прав дитини. А 1989 р. у Нью-Йорку всі прогресивні країни світу підписалися під Конвенцією прав дитини. У 1991 р. Україна приєдналася до Конвенції, а в 1993 р. в Києві створено Всеукраїнський комітет захисту дітей.

Згідно з Конвенцією, Україна у квітні 2001 р. прийняла Закон про охорону дитинства.

Гра «Права – обов'язки»

Клас об'єднується у дві групи, кожна з яких отримує завдання: по черзі називати свої права (1-ша група) і, звичайно, обов'язки (2-га група). Перемагає та, яка назве більше.

Виконайте й обміркуйте: уявіть, що Ви українець, який виїхав за кордон. Визначте найголовніші права, що має гарантувати Вам ця держава. Свій вибір поясніть.

Після обговорення учням пропонується переглянути міні-презентацію про права дитини.

СЛАЙД

Сторінка 7. Національні надбання України

– Якщо ми хочемо чимось погордитися, то вживаємо префікс най-, наприклад, найкраща, найулюбленіша, найчарівніша. Чим славетна наша Україна, що у світі є НАЙ-українське?

СЛАЙД 8

Україна славетна своїми співучими пісками. Поблизу м. Нікополь, крокуючи пісками можна почути своєрідний спів. Співи пісків схожі на свист повітря, яке виходить з автомобільної шини і ще вони не тільки співають, а й гавкають і гримлять

СЛАЙД 9

В Україні є найдовша гіпсова печера у світі. Назвали її Оптимістичною, тому що дослідники її вважали нецікавою для науки, а львів'яни були оптимістично налаштовані щодо її дослідження – і виявилися правими.

СЛАЙД 10

Перша газова лампа винайдена у Львові.

СЛАЙД 11

Микола Сядристий – українець, який прославив нашу державу на весь світ. Він є автором неповторних мініатюр. Як приклад, гілочка троянди в середині волосся.

СЛАЙД 12

Унікальний екомобіль важить 43 кілограми й має маленький бачок, у який влізати 100 грамів бензину. Керувати цим видом транспорту можуть худорляві невисокі люди. Це триколісний маленький автомобіль. З боку він нагадує рятувальну капсулу, або триколісний велосипед. Водій, який керує ним може перебувати в положенні лежачи.

СЛАЙД 13

Найбільша у світі станція метро – «Арсенальна» у Києві.

СЛАЙД 14

Найбільші сходи в Україні – Потьомкінські – в Одесі. Це споруда висотою 24 м і довжиною 142 м має 142 кам'яних сходинки.

СЛАЙД 15

Давній музичний інструмент, який використовують чабани Карпат – трембіта – є найдовшим у світі.

СЛАЙД 16 – 18

Славетна наша Україна й пам'ятками архітектури.

СЛАЙД 19

Найбільший намальований прапор – також український.

Заключне слово вчителя

Бути українцем – значить пишатися своєю Вітчизною. І нам є чим пишатися. Ми пишаємося красою української природи, древніми традиціями й мудрістю предків, найбагатшою культурною спадщиною.

Бути українцем – значить беззавітно вірити в Україну, як вірили в неї генії й безстрашні захисники українського народу. Тільки почуття любові й глибокої гордості за Вітчизну разом з вірою у її величне майбутнє дає кожному українцеві, незалежно від того, молодий він чи сивий, чи живе він в Україні, чи в інших краях, право стверджувати: це моя країна, мій народ, моя Україна!

– А що для Вас означає «бути патріотом»?

III. Підбиття підсумків уроку

Пречиста блакить ясніє у безмірній високості України, як праведна душа народу. Веселковою барвою розлилася вона в небесах віковичним знаменом, на якому палає золото сонця, мов святий німб.

Ні, як нема кращого неба, ніж небо України, так як і нема кращої Землі, ніж наша Україна!

Ви – юний цвіт нової України,

У ваші очі дивиться народ.

Верстати шлях вам суджено єдиний:

Під кольорами сонця й неба сині –

Сягнуть в житті небачених висот.